

CO SE STANE BĚHEM TĚCH VZÁCNÝCH VTEŘIN,
KDY SE ZASTAVÍ SRDCE?

LARS KEPLER PLAYGROUND

MYSTERIÓZNÍ THRILLER

HOST

Nikdo netuší, kam se po smrti dostaneme, ani to, jestli místa, která bývají popisována, nejsou pouhým výplodem našeho nitra, jiskřícího systému synapsí. Vědci vysvětlují opakuující se obrazy popisované těmi, kteří prožili klinickou smrt, jako výsledek panické reakce mozku na nedostatek kyslíku vznikající při srdeční zástavě.

Naše neurobiologická vysvětlení samozřejmě nejsou starší než několik desítek let, ale tatáž svědectví se opakuje po celá tisíciletí: od nejranějších kultur, jež začaly užívat písmo, až dodnes jsou si svědectví o tom, co nás po smrti čeká, nápadně blízká.

V nejstarším egyptském náboženství je popisován Osirisův soud, při němž je lidská duše vážena na vahách pravdy, a v klasické čínské mytologii se říše mrtvých nazývá Žlutými prameny. Mrtví tam setrvávají jako hladové duše, dokud vládce podsvětí nerozhodne o jejich osudu. V mytologii řecké, římské a v mnoha mytologiích afrických začíná posmrtná říše na břehu řeky, přes kterou se mrtví musejí přeplavit. Muslimové věří, že všichni mrtví čekají na soud, a křesťané, že existuje předstupěň věčnosti, kam sestupuje Kristus a odkud se vrátil Lazar. Judaistické nauky hlásají, že mrtví přicházejí do še'olu jako stíny vzdálené od Boha a hinduistická a stará

severská tradice věří tomu, že je možné i v říši mrtvých zemřít.

Lidé, kteří v moderní době vydávají svědectví o tom, co prožili, když se jejich srdce dočasně zastavilo, vstupují do tunelů, bývají obklopeni světlem, potkávají zemřelé příbuzné, vídají temné vody a města, která nikdy v životě nenavštívili.

Mytologii i svědectví můžeme samozřejmě vykládat na základě psychologických i neurologických teorií. Během celého života si člověk uvědomuje přibližně deset nových vjemů za vteřinu. Mozek má schopnost informace třídit a systematicky seskupovat do podoby, která tvoří to, co obvykle nazýváme paměť. Máme přístup jenom k malému zlomku všeho, co se v dlouhodobé paměti ukládá. Většina informací zůstane v té mohutné zásobárně zachována v panské čistotě až do okamžiku smrti.

Před každou nebezpečnou akcí se poručice Jasmin Pascalová-Andersonová chvíli dívala na fotografii, kterou nosila v peněženke. Lesklý snímek byl v půlce přeložený a zobrazoval zvláštní jednotku její čety. Pět dvojic mužů a Jasmin jako jediná žena uprostřed. Muži stáli okolo ní v neprůstřelných vestách a s helmami a z legrace na ni hleděli se zbožnou úctou. Mark měl na očích růžové sluneční brýle a v koutku úst cigaretu, Lars si namaloval bílé šmouhy pod očima i na nose a Nico zrovna mrkl.

Jasmin měla na fotografii zrzavé vlasy spletené do copu, usmívala se jako malé dítě a v náruči svírala svůj kulomet M240 Bravo se složenou dvojnožkou. Zbraň byla téměř stejně dlouhá jako ona a Jasmin se na pihovatých pažích napínaly svaly. U nohou ve vysokých vojenských botách měla svinutý těžký pás s celoplášťovými náboji.

Jasmin se vlastně nikdy nebála, ale věděla, který zásah znamená mimořádně vysoké riziko. Chvilku si prohlížela snímek, aby si uvědomila, že na ni ti muži spoléhají, že nese odpovědnost za jejich bezpečí.

Byla dobrá velitelka.

Mark rád vtipkoval o tom, že ji všichni poslouchají, protože ona stejně musí vždycky mít poslední slovo.

„To vůbec není pravda,“ odpovídala pokaždé.

Jasmin vrátila fotografii do peněženky a okamžik jen tiše stála.

Jenom zřídka mívala zlé tušení, ale právě teď měla pocit, jako by se její duše ocitla ve stínu, ačkoli se všechno zdálo jako obvykle.

Zaváhala a pak si nasadila perlové náušnice, které dostala od matky.

Z nějakého důvodu ji to uklidňovalo.

Jasminina jednotka se účastnila operace NATO nazvané Joint Forge a byl jí přidělen zvláštní úkol v Leposaviči. Srbští vojáci se z Kosova dávno stahovali. Jejich kolony se klikatily vesnicemi a městy jako nekoneční hadi. Měly už být pryč, ale zdržely se v severním Kosovu a některé jednotky začaly jednat na vlastní pěst.

Jasminin tým měl společně se čtyřmi dalšími prošetřit pravdivost zpráv o násilí proti civilnímu obyvatelstvu v Sočanici.

Neměli obrněné transportéry a v silicím dešti byla jízda pro jejich džípy čím dál náročnější. Cesty byly rozježděné, okraje zatopené a řeka Ibar hnědá zčeřeným blátem.

Jasmin za volantem postřehla, jak je Lars bledý. Sňal si helmu a držel ji na klíně.

„Nebylo by lepší vyzvracet se do pytlíku?“ dobírala si ho.

„Cítím se skvěle,“ odpověděl Lars a ukázal zdvižený palec.

„Schovali jsme ti trochu Misty Green,“ usmíval se Nico.

„A taky těstoviny s krysími hovínky,“ rozesmál se Mark.

Předchozí večer dovolila mužům udělat si večírek. Za důvod k oslavě si zvolili čínský Nový rok. Ze sáček od popkornu si vyrobili červené lucerničky, odpalovali světlice

a pozorovali, jak se snášejí k zemi jako pomalé meteory. Jedli jarní závitky a instantní nudle a ze švédské vodky a lístků zeleného čaje z provincie Hanghou si připravili nápoj, který nazvali Misty Green.

Lars toho jako obvykle vypil až moc, a když zvracel, stál Mark vedle něho a tvrdil, že do těstovin zamíchal krysí bobky, aby tak přivítal rok krysy.

Když Lars visel ohnutý přes zábradlí a křičel, že umře, všichni ostatní odpovídali, že bude velká čest zemřít pod Jasmininým velením.

Jasmin se vrátila do svého stanu, studovala nejnovější satelitní snímky, pokoušela se vrýt si do paměti okolní terén a muži zatím pokračovali v oslavě. Ráda poslouchala, jak se smějí, tančí a zpívají.

Během let společné služby spala Jasmin se třemi z nich, ale to bylo ještě předtím, než se stala jejich velitelkou. A kdyby měla být upřímná, klidně by si to zopakovala.

Nejspíš se to nestane — ačkoli blízkost smrti někdy činí osamělost ještě palčivější.

Během večera se setkala pohledem s Markovýmma lesklýma očima a kývla na něho. Flirtoval s ní a jeho svalnaté paže byly opravdu přitažlivé. Zvažovala, jestli udělá malou výjimku, nebo si vystačí s masturbací.

Ráno je přivítalo ocelově šedou oblohou věštící další těžký déšť. Džíp sebou smýkal do stran a bláto stříkalo až na přední sklo. Jasmin podřadila, strhla volant doleva a pomalu vyjížděla do prudkého svahu.

Půl kilometru před Sočanicou byla cesta naprosto zničená a Jasmin rozhodla, že budou pokračovat pěšky.

Vedle skupinu dolů do obce a víc než kdy dřív cítila pach oleje na zbraně. Kulomet byl najednou nesnesitelně

těžký a s každým krokem sebou škubal na řemeni, jako by se pokoušel uniknout svému osudu.

Zlověstná předtucha v ní sílila.

Mark v dešti kouřil a společně se Simonem si prozpěvoval „China Girl“. Všechno ztěžklo temnou bolestí: mraky prosáklé deštěm, pusté kopce i šedohnědá voda.

Ve vysílačce praskalo, signál byl mizerný, ale rozuměla, že obě britské jednotky se zasekly u Mitrovice.

Jasmin rozhodla, že než Angličané dorazí, oni prozkoumají terén. Vedla své muže k šedivé vsi.

Náušnice jí v rytmu chůze ťukaly do přezek na helmě.

Už když dorazili k prvnímu domu, uviděli, jak v mokré trávě leží tříkolka a vedle ní na břiše malé děvčátko. Předě dveřmi seděla opřená o stěnu těhotná žena. Zabila ji střela do hrudi. V písku okolo ní zobalo několik bílých slepic a dešťové kapky tvořily na kalužích bubliny.

Jasmin nechala Nica, aby se pomodlil a políbil svůj křížek, a pak je vedla dál.

Mezi domy se rozlehl vzdálený výstřel, úsečný jako šlehnutí biče.

Jasmin jednotku zastavila před dlouhým schodištěm mezi dvěma domy a opatrně popošla stranou, aby měla výhled na tržiště se zelinářskými stánky a starým obytným přívěsem. Stála tam řada chlapců a okolo nich asi třicet srbských vojáků.

Jeden z nich držel deštník nad vousatým velitelem usazeným v květovaném křesle. Déšť ještě nestačil smýt krev ze země před jeho nohama. Jednoho z hochů před ním přinutili pokleknout, velitel cosi řekl a popravil ho výstřelem do obličeje.

Chtěli ve vesnici vyvraždit všechny chlapce.

Zatímco vojáci odtahovali tělo, Jasmin se vysílačkou spojila s britskými jednotkami. Znovu vyrazily na cestu, do patnácti minut by tu měly být.

Jasmin viděla, jak před velitelem poklekl další chlapec, měl temně rudé tváře.

Někdo by možná řekl, že nechala rozhodnout city, ale žádný z jejích mužů ani na okamžik nezaváhal poslechnout rozkaz. Věděla, že dokáže během tří minut rozmístit všech pět dvoučlenných týmů na stanoviště tak, že bez vlastních ztrát zneškodní osmdesát procent nepřátel.

Přesně v okamžiku, kdy všichni zaujali své pozice, uviděla v dalekohledu kolonu asi deseti zablácených vozů plných srbských vojáků, která se blížila po hlavní silnici vedoucí přímo na tržiště.

Když se na ni dívala předtím na satelitních snímcích, byla na cestě odtud, téměř až u Lešaku. Z nějakého důvodu se však vojáci vrátili, a pokud Jasmin chtěla zastavit popravování, znamenalo to pro její jednotku mnohonásobně vyšší riziko.

I tak dala Markovi znamení, aby kata zastřelil. Ozvala se rána, kulka prošla srbskému veliteli hlavou a na opěradlo křesla vystříkla krev.

Mezi vojáky propukl zmatek a Jasminina skupina jich během třiceti vteřin zneškodnila víc než polovinu.

Srdce jí bušilo, adrenalin vyplavující se do krve jí zotročoval všechny smysly.

Tři vojáci s automatickými puškami se schovali za cihlovou zdí.

Jasmin v ní kulometem vystřílela řadu děr a do výšky se vznesl růžový oblak krvavých kapek.

Skupina vojáků se ukryla v jednom z domů. Dveře zůstaly pootevřené a pohupovaly se na pantech sem a tam.

Chlapci, kteří se na začátku střelby vrhli k zemi, v náhlém tichu vstávali. Vyděšení a zmatení všichni couvali do uličky vedoucí od náměstí. Hubený hoch držel za ruku svého plačícího bratříčka.

Dveře domu se otevřely a objevil se v nich jeden ze srbských vojáků. Rozběhl se za chlapci a odjistil ruční granát. Nico vedle Jasmin vystřelil ze své odstřelovačské pušky a trefil vojáka do hlavy. Ten padl na břicho a zůstal ležet, pak granát vybuchl a jeho tělo zmizelo v oblaku prachu.

Chlapci utíkali uličkou dolů a Jasmin nepřetržitě střílela do dveří i oken, aby měli čas uniknout.

Když byli z dohledu, rychle se podívala napravo. Auta se srbskými posilami zastavila, zacouvala a zvolila jinou cestu. Odbočila z hlavní silnice a vysokou rychlostí pokračovala strmě vzhůru ulicí ústící přímo za její jednotku. Bylo jasné, že někdo Srby vysílačkou informoval o jejich přesné poloze.

Mark a Vincent už utrpěli lehká zranění. Situace se brzy vymkne kontrole. Jasmin nařídila Larsovi a Nicovi, aby zůstali na místě a kryli ostatní, kteří se měli stáhnout za starý kostel. Věděla, že ti dva zůstanou odříznuti, ale neměla jinou možnost. Sama popoběhla dopředu, rozložila dvojnožku a položila se na břicho. Dokud jí vystačí náboje, bude vojákům ve vozech bránit v postupu.

Přiložila oko k hledáčku a prsty se jí chvěly mohutnou záplavou adrenalinu. Jasmin měla dobrý výhled a mohla střelbou obsáhnout celou ulici před sebou, neměla však možnost bránit se proti útoku zezadu. Jejím jediným cílem teď bylo udržet svou jednotku naživu, dokud nedorazí britské posily.

Během střelby sledovala, jak se Mark a ostatní muži dostali ke kostelu. Proti nim se vyřítíl srbský voják s auto-

matickou puškou pískové barvy. Trefila ho do hlavy a pak rozstřílela zrezivělý moped opřený o stěnu.

Uslyšela za sebou volání, ale neměla čas se ohlédnout. Pokračovala ve střelbě podél fasád, aby ochránila své muže. Střílela a střílela, aby udržela nepřítele mezi domy. Střílela a celým tělem cítila zpětné rázy, horko šířící se ze zbraně a pach střelného prachu. Prsty už měla znecitlivělé a pak přišla zvláštní palčivá bolest v zádech.

Jasmin Pascalová-Andersonová se probrala z narkózy v nemocnici Országos Orvosi v Budapešti. U okna zahlédla nějakou postavu a tušila, že je to Mark. Pokusila se promluvit, ale ještě se jí nevrátil hlas. Dělal se jí světlé mžitky před očima a nemohla ho rozpoznat. Přinesl jí náušnici. Posadil se na kraj postele a řekl něco, čemu nerozuměla. Pak ji pohladil po tváři a náušnici jí zavěsil na levé ucho. Zesláblou rukou si sňala zavlhlou kyslíkovou masku a rychle dýchala.

„Smrt nefunguje,“ vyhrkla a rozkašlala se.

„Jasmin, ty jsi naživu, nejsi mrtvá,“ zašeptal Mark a pokusil se o úsměv.

„Lidé tam dole v přístavu stojí frontu na odvoz lodí,“ sípala dál. „Všude visí červené lucerny, všechny cedule jsou napsané čínsky, nechápu to... všechno je špatně, nechápu to...“

„Všechno se zase spraví,“ uklidňoval ji.

Do pokoje vešla sestra, anglicky se zeptala Jasmin, jak se cítí, a zkontrolovala záznam dýchacího přístroje a křivku elektrokardiografu. Jasmin se zahleděla Markovi do očí, ale zároveň měla pocit, jako by se dívala přímo do změti nesrozumitelných obrázků ve své hlavě.

„Za chvíli se u vás zastaví lékař,“ řekla sestra a odešla.

„Triáda je úplně všude,“ pokračovala Jasmin a zadržovala pláč. „Viděla jsem, jak odvěkli dítě od rodičů.“

„Slyším, co říkáš, ale...“

„Není to tam spravedlivé,“ řekla a promnula si krk. „Všechno jsem viděla. Stála jsem na molu a viděla Nica na palubě jednoho z člunů. Panebože...“

„Jasmin, Nico je mrtvý,“ pronesl tiše Mark a pohládl ji po paži.

„Vždyť to říkám, viděla jsem ho v přístavu.“

„A taky Lars.“

„Bože,“ rozplakala se a odvrátila tvář.

„Muselas mít příšerné sny...“

„Tohle nezvládnou, nevydržím to,“ vykřikla se slzami v očích. „Zničili jsme říši mrtvých, nefunguje, není tam spravedlnost. Zničili jsme všechno...“

Jasmin ztichla, ale když do pokoje vešel lékař, ještě stále prudce dýchala. Měla zrychlený pulz, odběr kyslíku z přístroje se snížil a hadička drénu se naplnila krví.

Lékař se postavil do čela postele a sdělil jí, že měla velké štěstí, takže bude zase v pořádku. Potom jí popsal zranění, jaká utrpěla, a vysvětlil průběh akutní operace.

Kulka pronikla širokým zádovním svaem, jedenáctým žebrem, poškodila tlusté střevo a skrz žaludek opustila tělo. Jasmin ztratila velké množství krve, ale operace proběhla úspěšně, takže nebude mít žádné trvalé následky.

„Kdybyste se k nám dostala o pět minut později, už bychom vás nezachránili,“ pronesl s vážným pohledem. „V narkóze u vás došlo k srdeční zástavě, která trvala minutu a čtyřicet vteřin.“

Po návratu do Švédska se Jasmin dostala do péče Šokového a úrazového centra ve Stockholmu. Seděla na světle

zelené pohovce v oprýskané čekárně a vyplňovala povinný dotazník s mnoha otázkami týkajícími se osobnosti pacienta a jeho obtíží. Když došla k otázce, co se jí přihodilo, zarazila se.

Neustále ji obklopovaly obrázky toho, co čekalo na druhé straně. Rty se jí rozechvěly a při vzpomínce na všechno násilí v temném přístavu, na zástupy lidí a zápach nafty téměř nemohla dýchat.

Zvedla k ústům roztřesenou ruku a vybavila si Nica, jak se sklopenýma očima mizí na jednom ze zrezivělých člunů.

Naproti ní seděla v křesle mladá žena s tímtež dotazníkem. Psala pomalu a slzy stékající po zjizvených tvářích se jí pod bradou vsakovaly do hidžábu.

Jasmin ztěžka polkla a znovu si otázku přečetla. Nej dřív chtěla nechat řádky prázdné, ale pak si to rozmyslela a napsala: „Zemřela jsem.“

Tři měsíce brala antidepresiva kvůli utkvělé představě, že skutečně navštívila posmrtnou říši. Mark jí byl celou dobu oporou. Nakonec mohla léky vysadit, ale od listopadu musela docházet na kognitivní psychoterapii.

Když jí šedovlasá psycholožka zopakovala, že příčinou jejích halucinačních snů jsou traumatické zážitky ze střelby v Sočanici, Jasmin se jen netrpělivě usmála. Byl to prý naprosto přirozený obranný mechanismus. Vzpomínky na čínský přístav mají původ v oslavě čínského Nového roku, kterou se bavili muži její jednotky, a zástupy lidí v přístavu jsou jenom odrazem chlapců čekajících na opravu.

„Anebo vám říkám něco, co vás možná zachrání, až zemřete,“ odvětila Jasmin.

Zásah v severním Kosovu byl interně prošetřován. Podle závěrečné zprávy vedla Jasmin svou jednotku skvěle.

Zastavila masakr a tím, že zůstala v riskantní strategické pozici, zachránila většinu svých mužů. Byla jí udělena medaile NATO za zásluhy, ale ona ji odmítla a slavnostního předání se nezúčastnila.

Právě když měla být odměněna za svůj čin, nacházela se v posteli v hotelovém pokoji. Obkročmo seděla na muži, s nímž se seznámila v posilovně. Měl světlé vlasy jako Nico a cítit ho v sobě bylo zvláštním způsobem vzrušující.

Jasmin měla zrzavé vlasy rozčuchané a pohled skelný z nevyspání. Bledé pihy na zarudlém obličejí připomínaly chlebové drobký. Levou tvář měla poškrábanou od mužových vousů.

Velká postel se posunula od stěny a Jasmin v mezeře uviděla prach a kabely od lampiček. Nestávalo se jí často, aby skončila s cizím mužem v hotelovém pokoji, ale občas to jednoduše potřebovala. Zdánlivá blízkost a následná prázdnota jí dodávaly pocit skutečnosti.

Věděla, že se s tím mužem víckrát nesetká, protože nemohla vydržet mezi lidmi, kteří by nikdy nepochopili, čím si tehdy v zimě v Kosovu se svými muži prošla.

Měla štěstí, rány se rychle zahojily a jizva na bříše, kudy kulka vyšla z těla, postupně vybledla do světle růžova a nakonec připomínala okvětní lístek růže.

Velmi rychle pochopila, že dokud bude mluvit o přistavu, budou ji všichni považovat za blázna. Některé pravdy si člověk musí nechat pro sebe.

Nastěhovala se k Markovi, snažila se mu pomáhat s domácností, ale většinu času jenom chodila po jeho domě ve vytahaném svetru a ošoupaných džínách s roztřepenými konci nohavic.

Začali spolu spát a následující období sestávalo z pouhých útržků: skleničky s tequilou cinkající na stole, české

pivo a ohlušující Eminem, hosté s květinami ze sousedova záhonu, tablety tišící strach a bolest, gril s plameny šlehajícími do výšky a opilý sex s Markem v neustlané posteli, na břicho na kožené sedačce, na podlaze v kuchyni nebo u jezera na trávě vlhké rosou.

Jednoho dne Jasmin vynechala menstruace. Moc o tom nepřemýšlela, ale po dvou týdnech si koupila těhotenský test.

Když uviděla, jak se na proužku objevují dvě čárky, téměř přestala dýchat. Opláchla si obličej ledovou vodou, posadila se na poklop záchodové mísy a začala se sama pro sebe usmívat.